

Tuarascáil Achomair an Rialtais Áitiúil ar **Phríomhtháscairí Feidhmíochta um** **Ghníomhú ar son na hAeráide** 2025

Meán Fómhair 2026

Dr. Sarah Parker, Dr. Bernie O'Donoghue Hynes agus Rob Keane

Tuarascáil an Rialtais Áitiúil ar Phríomhtháscairí Feidhmíochta um Ghníomhú ar son na hAeráide 2025

Meán Fómhair 2026

Taighde LGMA

ISBN: 978-1-911692-34-8

Ba cheart an doiciméad seo a lua mar:

Parker, S., O'Donoghue Hynes, B. agus Keane, R. (2026) Tuarascáil an Rialtais Áitiúil ar Phríomhtháscairí Feidhmíochta um Ghníomhú ar son na hAeráide 2025. Baile Átha Cliath An Ghníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil.

Cuirtear i láthair sa tuarascáil seo achoimre ghrafach ar Phríomhtháscairí Feidhmíochta um Ghníomhú ar son na hAeráide 2025. Is féidir teacht ar an tuarascáil iomlán, lena n-áirítear sonraí ar leibhéal an údaráis áitiúil, ar localgov.ie

Buíochas

Is mian leis na húdair buíochas a ghabháil le foireann na n-údarás áitiúil um ghníomhú ar son na haeráide a rinne na suirbhéanna agus a d'fhóraigh na sonraí. Mar an gcéanna, tá buíochas dlite don fhoireann sna gníomhaireachtaí, sna hoifigí agus sna ranna rialtais a sholáthraíonn sonraí, lena n-áirítear: Fiontraíocht Éireann; an Grúpa Oiliúna Náisiúnta um Sheirbhísí Údaráis Áitiúil (LASNTG); an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA); Oifig Réigiúnach um Ghníomhú Aeráide an Oirthir agus Lár na Tíre (CARO); Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI); agus Oifig Comhordaithe um Sheachadadh Tithíochta (HDCO) na Gníomhaireachta Bainistíochta Rialtais Áitiúil (LGMA).

Bhí foireann Láraonad Sonraí an LGMA (CDU) lárnach i ngabháil na sonraí ó údaráis áitiúla trína n-uirlis suirbhé agus í a léirshamhlú trí dheaiseanna atá ar fáil do ghníomhú ar son na haeráide na n-údarás áitiúil agus d'fhoireann Caro.

Ar deireadh, gabhaimid buíochas speisialta do bhaill Ghrúpa Oibre na bPríomhtháscairí Feidhmíochta um Ghníomhú ar son na hAeráide (CA KPIWG) a d'oibrigh ó cheann ceann na bliana chun na PTFanna a fhorbairt don earnáil, le faomhadh ó Choiste Comhshaoil, Aeráide agus Geilleagair Chiorclaigh (ECCE) Chumann Bainistíochta Contae agus Cathrach (CCMA). Thacaigh an grúpa freisin le bailiú, soiléiriú agus léirmhíniú sonraí chomh maith le haiseolas a thabhairt ar réamhthorthaí.

Ballraíocht Ghrúpa Oibre PTF um Ghníomhú ar son na hAeráide in 2025:

- Marian Higgins, Comhairle Contae Chill Dara – Cathaoirleach an Tionscadail
- Breda Maher, CARO an Oirthir agus Lár na Tíre - Bainisteoir Tionscadail
- Patrick Greene, Comhairle Cathrach na Gaillimhe
- Dr. Bernie O'Donoghue Hynes, LGMA – Ceannaire Taighde Tionscadail
- Fionnuala Ryan, Comhairle Contae Átha Cliath Theas
- Tina Ryan, Comhairle Contae na Gaillimhe
- John McNally, Comhairle Contae Uíbh Fhailí
- Tara Kerins, LGMA

Tacaíocht:

- Thomas Rooney, CARO an Oirthir agus Lár na Tíre (Riarachán)
- Rob Keane, LGMA (Taighde)
- Dr. Sarah Parker, LGMA

Réamhrá

Bhí ról lárnach ag údaráis áitiúla maidir le gníomhú ar son na haeráide a chur chun cinn ar fud na hÉireann le blianta fada anuas. Ó tugadh isteach na Príomhtháscairí Feidhmíochta um Gníomhú ar son na hAeráide (PTFanna) in 2021, lean an earnáil ag neartú an dóigh a dtomhaiseann sí, a dtuigeann sí agus a seachadann sí sa réimse seo. Tá an méid a thosaigh mar shraith bheag táscairí forbartha anois ina chreat cuimsitheach de dheich PTF thar thrí théama, ag léiriú dul chun cinn i bPríomhshruthú, Oiriúnú agus Maolú, agus Athrú Iompraíochta Inmheánach agus Forbairt Acmhainne.

Léiríonn torthaí 2025 go bhfuil an earnáil ag leanúint ar aghaidh ag aibiú ina ról maidir le gníomhú ar son na haeráide. Tá na croístruchtúir atá mar bhonn agus taca ag gníomhú ar son na haeráide laistigh d'údaráis áitiúla seanbhunaithe anois. Coinníodh leibhéil foirne den chuid is mó, agus tá Comhordaitheoirí Gníomhaithe ar son na hAeráide, Oifigigh agus Oifigigh Gníomhaithe ar son na hAeráide Pobail i bhfeidhm ar fud beagnach gach údaráis áitiúil. Tá Foirne Gníomhaithe ar son na hAeráide leabaithe freisin mar shásra tábhachtach le haghaidh comhordú tras-rannach, agus tá úsáid mhéadaithe d'fhoghrúpaí ag léiriú béim níos láidre ar sheachadadh agus ar chur i bhfeidhm ar an leibhéal áitiúil.

Tá fianaise shoiléir ann ar dhul chun cinn leanúnach ar fud gníomhaíochtaí oiriúnaithe agus maolaithe. Tá Pleananna na nÚdarás Áitiúil um Gníomhú ar son na hAeráide (LA CAPanna) go daingean anois sa chéim seachadta, agus tuairiscíodh níos mó ná 4,200 gníomh agus tá cion níos airde díobh seo ag dul ar aghaidh go dtí an chéim deiridh. Leanann cláir iarfheistithe tithíochta sóisialta de ghnóthachain charnacha a bhaint amach in éifeachtúlacht fuinnimh agus i gcoigilteas carbóin, agus leanadh d'astaíochtaí gás ceaptha teasa ó oibríochtaí údaráis áitiúil a bheith ag titim in aghaidh na leibhéil bonnlíne. Tá gníomhaíocht Taistil Gníomhaigh láidir i gcónaí, le fás breise ar phíblínte tionscadail, cé go raibh aschuir seachadta éagsúil i rith na bliana. Idir an dá linn, léiríonn an fhreagairt ar theagmhais drochaimsire comhordú agus ullmhacht mhéadaithe, in éineacht le cuir chuige atá ag teacht chun cinn maidir leis an gcaoi a ndéantar gníomhaíocht a thaifeadadh agus a bhainistiú.

Léiríonn torthaí 2025 freisin neartú ar ghníomhaíocht forbartha acmhainní ar fud na hearnála. Tháinig méadú suntasach ar líon na n-áiteanna oiliúna um gníomhú ar son na haeráide a cuireadh ar fáil don fhoireann agus do bhaill thofa tar éis na leibhéil níos ísle a taifeadadh in 2024 fad is a bhí an clár oiliúna nua á fhorbairt. Leanann

tionscnaimh amhail Glas don Ghnó agus an Clár Pobail um Ghníomhú ar son na hAeráide (CCAP) ag leathnú a dtionchair, ag tacú le fiontair bheaga agus le pobail araon gníomhú go praiticiúil. Go háirithe, léiríonn an CCAP dul chun cinn láidir, le haistriú suntasach i dtreo chur i gcrích an tionscadail in 2025 de réir mar a bhogann tionscnaimh ó phleanáil isteach sa seachadadh.

Cé go bhfuil na torthaí seo dearfach, léiríonn siad freisin nach bhfuil dul chun cinn mar an gcéanna ar fud na dtáscairí go léir nó ar fud na n-údarás áitiúil go léir. Tá éagsúlachtaí maidir le scála, próifílí seachadta agus comhthéacs áitiúil le feiceáil, agus, i roinnt réimsí, tá gá le tuilleadh oibre chun comhsheasmhacht i dtomhas agus i dtorthaí a chinntiú. Is gné thábhachtach é seo den chreat PTF; chomh maith le héachtaí a léiriú, soláthraíonn sé bonn fianaise soiléir freisin chun réimsí le haghaidh feabhsúcháin a aithint agus chun tacú le forbairt leanúnach ar fud na hearnála.

Ar an iomlán, léiríonn Tuarascáil PTF um Ghníomhú ar son na hAeráide 2025 fairsinge na gníomhaíochta atá á déanamh ag údaráis áitiúla agus an fócas méadaitheach ar chur i bhfeidhm agus ar thorthaí. Leanann na PTFanna, in éineacht leis na LA CAPanna, de chreat láidir a chur ar fáil maidir le cuntasacht, foghlaim agus dul chun cinn. Leanfaidh an Coiste Comhshaoil, Aeráide agus Geilleagair Chiorclaigh (ECCE) Chumann Bainistíochta Contae agus Cathrach (CCMA) de bheith ag úsáid na dtorthaí seo chun tacú leis an earnáil a cur chuige a neartú, aghaidh a thabhairt ar dhúshláin agus gníomhú éifeachtach ar son na haeráide a sheachadadh ar an leibhéal áitiúil agus náisiúnta.

Cathaoirleach

Frank Curran

Coiste Comhshaoil, Aeráide agus Geilleagair Chiorclaigh CCMA

Cumann Lucht Bainistíochta
Contae agus Cathrach
County and City
Management Association

2025

Bhí saineolas ar ghníomhú ar son na haeráide leabaithe ar fud an rialtais áitiúil, le foireann thiomnaithe um ghníomhú ar son na haeráide i mbeagnach gach údarás áitiúil ag tacú le seachadadh ar fud na heagraíochta agus i bpobail ar fud na tíre

Bhí Comhordaitheoir um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Oifigeach um Ghníomhú ar son na hAeráide araon i bhfeidhm ag 29 údarás áitiúil ag deireadh na bliana 2025

Bhí Comhordaitheoir um Ghníomhú ar son na hAeráide ag údarás áitiúil amháin ach ní raibh aon Oifigeach um Ghníomhú ar son na hAeráide i bhfeidhm ag deireadh na bliana 2025

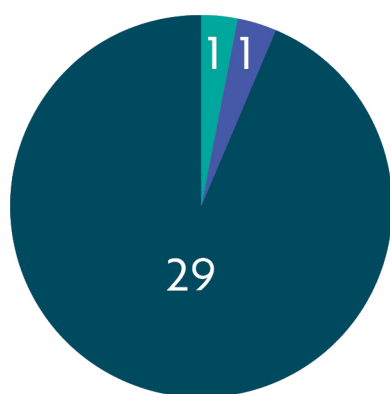
Bhí an fhoireann go léir i bhfeidhm ar fud na n-údarás áitiúil go léir faoi thús 2026

59.0

foireann tiomnaithe FTE um ghníomhú ar son na haeráide a bhí i bhfeidhm ag deireadh na bliana 2025

30 údarás áitiúil a raibh Oifigigh um Ghníomhú ar son na hAeráide Pobail (CCAOnna) i bhfeidhm acu ag deireadh na bliana 2025

- CCAO lánaimseartha
- CCAO páirtaimseartha
- Gan CCAO

Príomhthoradh

D'fhan leibhéil foirne um ghníomhú ar son na haeráide cobhsaí in 2025, rud a léirigh tiomantas leanúnach do ghníomhú ar son na haeráide ar fud earnáil an rialtais áitiúil

2025

Bhí os cionn 800 ball foirne údaráis áitiúil ag obair trí Fhoirne um Ghníomhú ar son na hAeráide (CAT) agus trí fhoghrúpaí chun tacú le gníomhú áitiúil ar son na haeráide in 2025

804

ball foirne údaráis áitiúil a bhain le Foirne um Ghníomhú ar son na hAeráide ag deireadh na bliana 2025

25

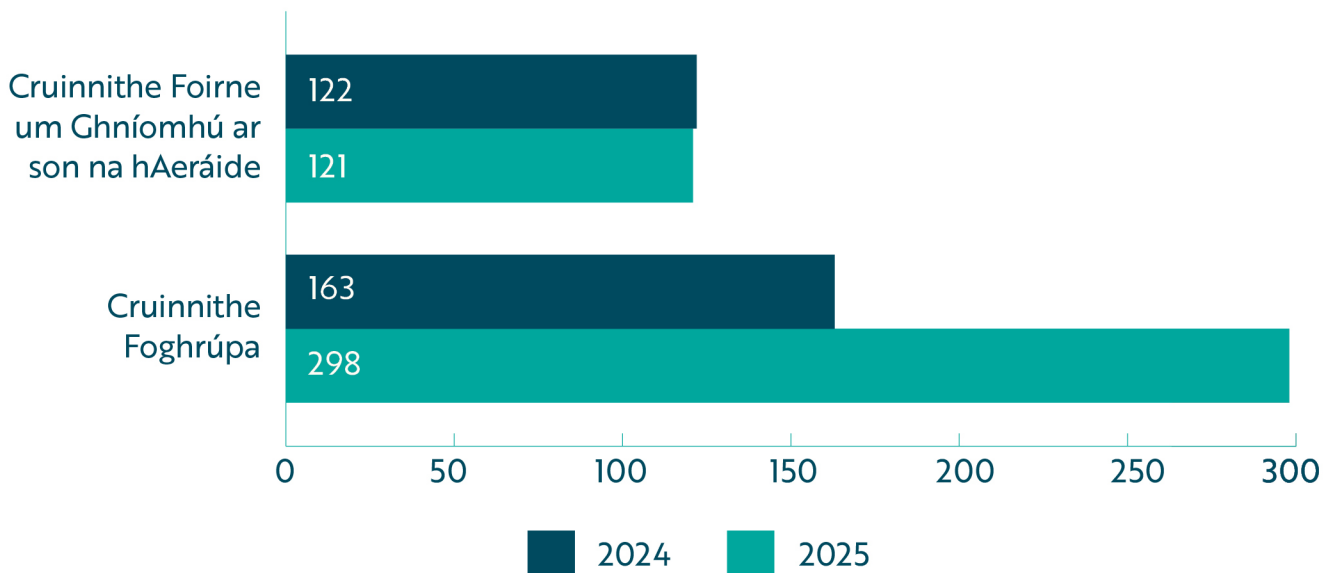
údarás áitiúil a bhain úsáid as foghrúpaí CAT in 2025 chun gníomhartha aeráide a sheachadadh – an líon is airde a taifeadadh go dtí seo

121

cruinniú den Fhoireann um Ghníomhú ar son na hAeráide a tionóladh le linn 2025

298

cruinniú a reachtáladh ag foghrúpaí CAT in 2025 - beagnach dhá oiread an líon cruinnithe in 2024, a bhí cothrom le 163

Príomhthoradh

Lean Foirne um Ghníomhú ar son na hAeráide ag teacht le chéile go rialta in 2025, agus bhí ról méadaitheach ag líon na ngrúpaí oibre maidir le plananna a chur i ngníomh

2025

Chabhraigh níos mó ná 1,000 tionscadal Taistil Ghníomhaigh chun bealaí níos sábháilte agus níos fearr a chruthú chun siúl, gléas rothaí a bhrú agus rothaíocht in 2025

D'ardaigh líon iomlán na dtionscadal Taistil Ghníomhaigh ó 1,012 in 2024 go 1,061 in 2025:

+49 tionscadal

Céim an dearaidh:

606 tionscadal

Céim na tógála:

297 tionscadal

Críochnaithe:

158 tionscadal

Iomlán:

1,061 tionscadal

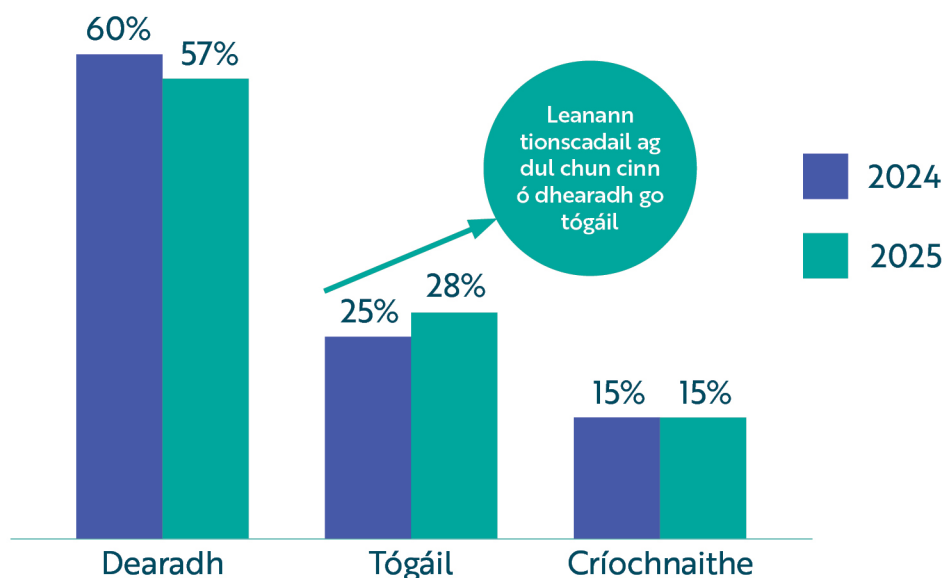

146km

de bhonneagar taistil
ghníomhaigh a cuireadh leis
in 2025

€282.27m
a infheistíodh in 2025

Príomhthoradh

Lean gníomhaíocht tionscadail Taistil Ghníomhaigh ag fás in 2025, agus níos mó tionscadal ag dul ar aghaidh ó phleanáil go seachadadh

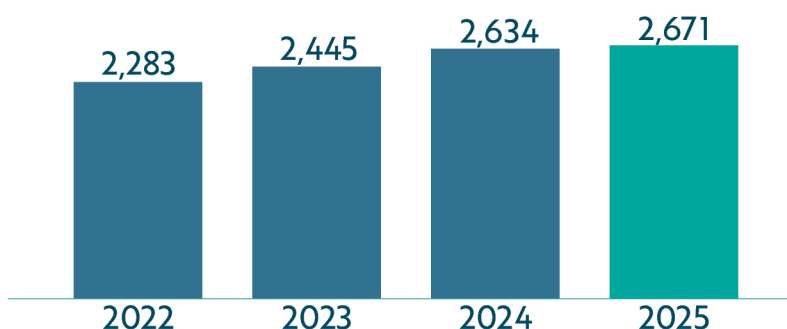
2025

Tá níos mó ná 10,000 teach sóisialta iarfheistithe ó 2022, ag cabhrú le tionóntaí maireachtáil i dtithe níos teo agus níos tíosaí ar fhuinneamh

2,671

teach sóisialta iarfheistithe ag
údaráis áitiúla in 2025

99%

ag a raibh RFF B2 nó
níos airde

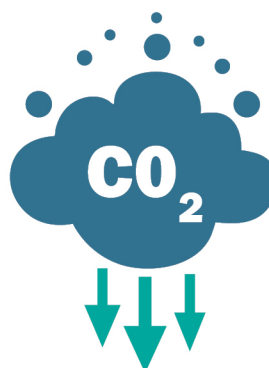
92%

ag a raibh teaschaidéil
suiteáilte

37,704 MWh

coigilteas fuinnimh bliantúil

10,263

tona
de choigilteas
bliantúil carbóin
CO₂

Príomhthoradh

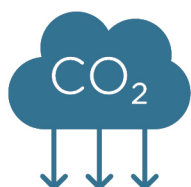

Tá an coigilteas fuinnimh bliantúil carnach a baineadh amach trí iarfheistiú tithíochta sóisialta na n-údarás áitiúil idir 2022 agus 2025 ar aon dul leis an bhfuinneamh a theastaíonn chun thart ar 8,200 teaghlach a rith ar feadh bliana

2024*

Laghdaigh údaráis áitiúla astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi os cionn aon trian i gcomparáid le leibhéil bhonnlíne

36.3%

an laghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa iomlána na n-údarás áitiúil (is é sin, leictreachas + teirmeach + iompar), i gcomparáid le bonnlíne 2016-2018

10.8%

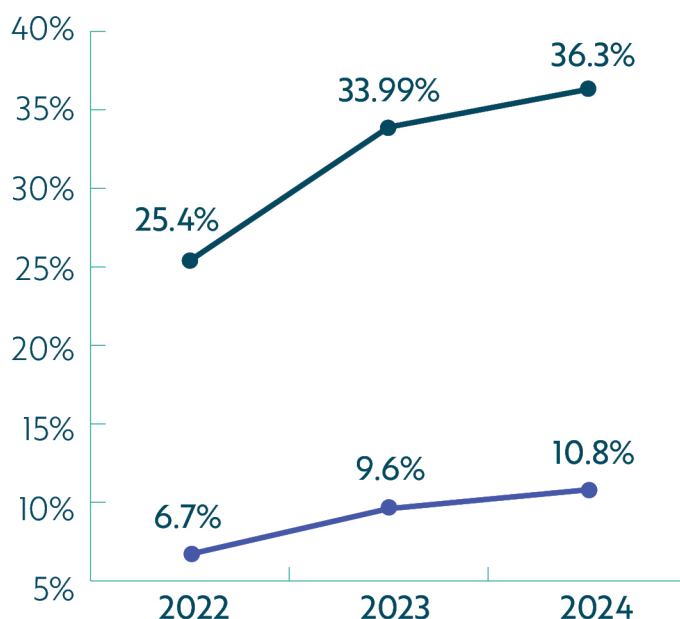
an laghdú ar astaíochtaí ó théamh + iompar i gcomparáid le leibhéil bhonnlíne

31

údarás áitiúil a thuairiscigh astaíochtaí iomlána níos ísle ná a mbonnlíne

Laghduithe Astaíochtaí i gcoibhneas leis an mBonnlíne (2022–2024)*

—●— Laghdú Iomlán ar Astaíochtaí
—●— Laghdú Teirmeach agus Iompair

*Taispeántar laghduithe mar chéatadán dhearfacha agus mar sin ciallaíonn treocht atá ag ardú feidhmíocht laghdaithe astaíochtaí níos láidre. Bunaithe ar chomparáid le meán na bonnbhliana 2016-2018.

Príomhthoradh

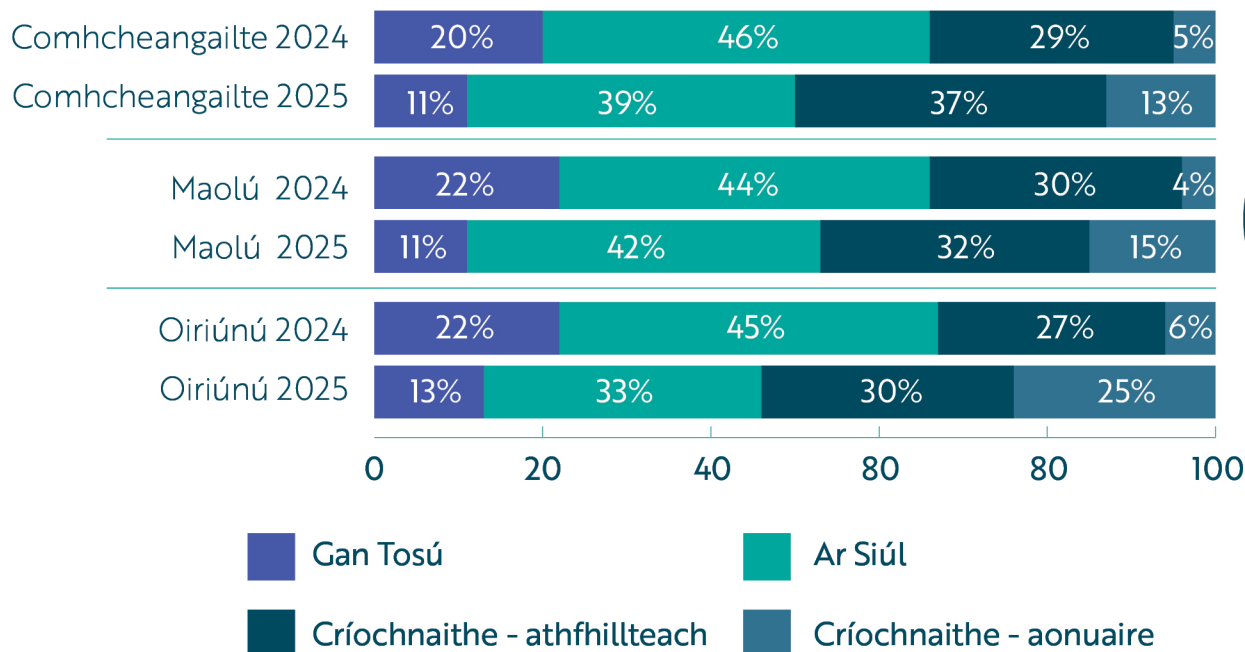
Lean astaíochtaí gás ceaptha teasa ó oibríochtaí údaráis áitiúil ag titim in 2024 mar gheall ar laghduithe ar ídiú leictreachais den chuid is mó

* Ní raibh sonraí Astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa SEAI 2025 ar fáil nuair a bhí an tuarascáil seo á foilsiú

2025

Seachadadh níos mó ná 4,200 gníomh aeráide trí Phleananna na nÚdarás Áitiúil um Ghníomhú ar son na hAeráide (LA CAPanna) ar fud na hÉireann in 2025

Cuireadh dlús leis an dul chun cinn in 2025, agus cuireadh níos mó gníomhaíochtaí i gcrích ar fud na trí chatagóir

4,260

gníomh ar son na haeráide a tuairiscíodh in 2025
(suas ó 3,951 in 2024)

2,141

gníomh comhcheangailte, arb ionann iad agus 50% de na gníomhartha go léir a tuairiscíodh in 2025

1,633

gníomh maolaithe, arb ionann iad agus 38% de na gníomhartha go léir a tuairiscíodh in 2025

486

gníomh oiriúnaithe, arb ionann iad agus 12% de na gníomhartha go léir in 2025

Príomhthoradh

Tá údarais áitiúla ag bogadh thar phleanáil agus ag dul i mbun seachadta, agus tá níos mó gníomhartha don Phlean um Ghníomhú ar son na hAeráide curtha i gcrích in 2025 agus níos lú gníomhartha fós le tosú

2025

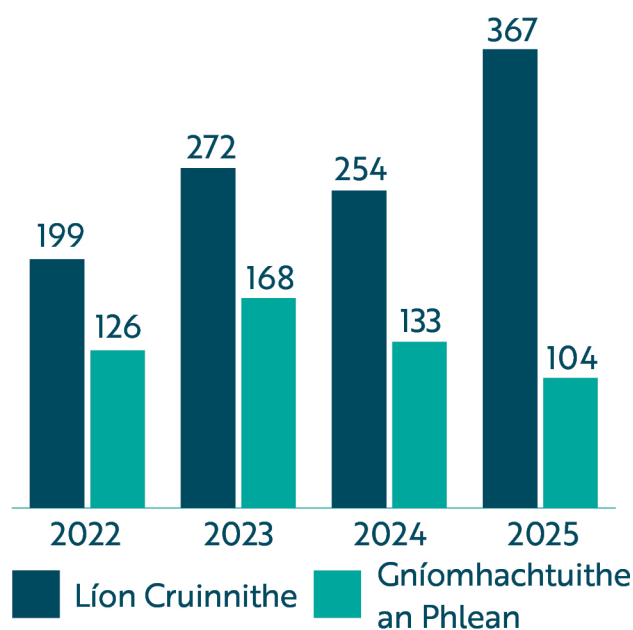
Mhéadaigh údaráis áitiúla ullmhacht drochaimsire in 2025, rud a chabhraigh le pobail freagairt do stoirmeacha, tuilte agus imeachtaí aimsire geimhridh

367

cruinniú den Fhoireann Fhreagartha
Éigeandála Drochaimsire (SWERT) a
tionóladh in 2025 (suas ó 254 in 2024)

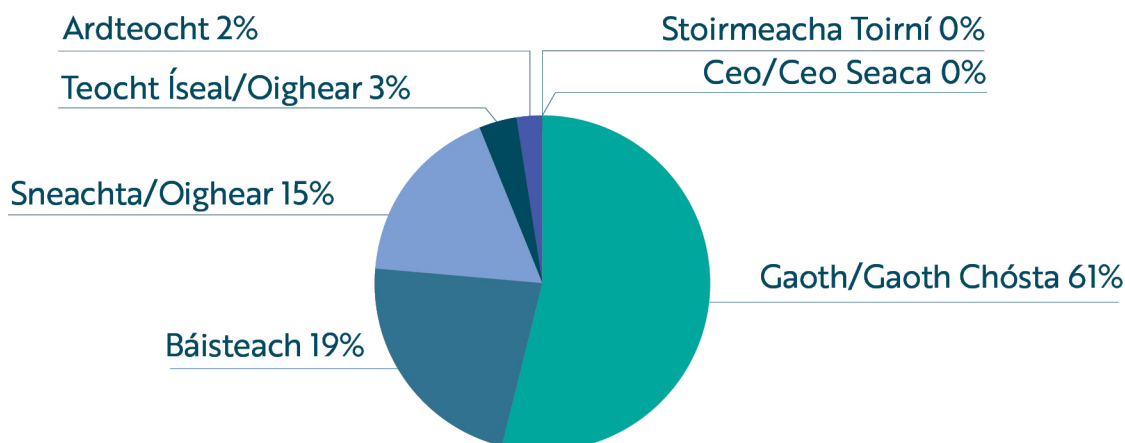
104

plean SWERT a cuireadh i ngníomh in
2025 (síos ó 133 in 2024)

81

gníomhachtú plean SWERT a bhain le gaoth
(leanann sé de bheith ar an gcúis is coitianta)

Príomhthoradh

Shroich gníomhaíocht chomhordaithe maidir le drochaimsir an leibhéal is airde go dtí seo in 2025, agus tháinig laghdú ar ghníomhachtuithe an phlean éigeandála, rud a léiríonn aistriú i dtreo ullmhachta agus freagartha

2025

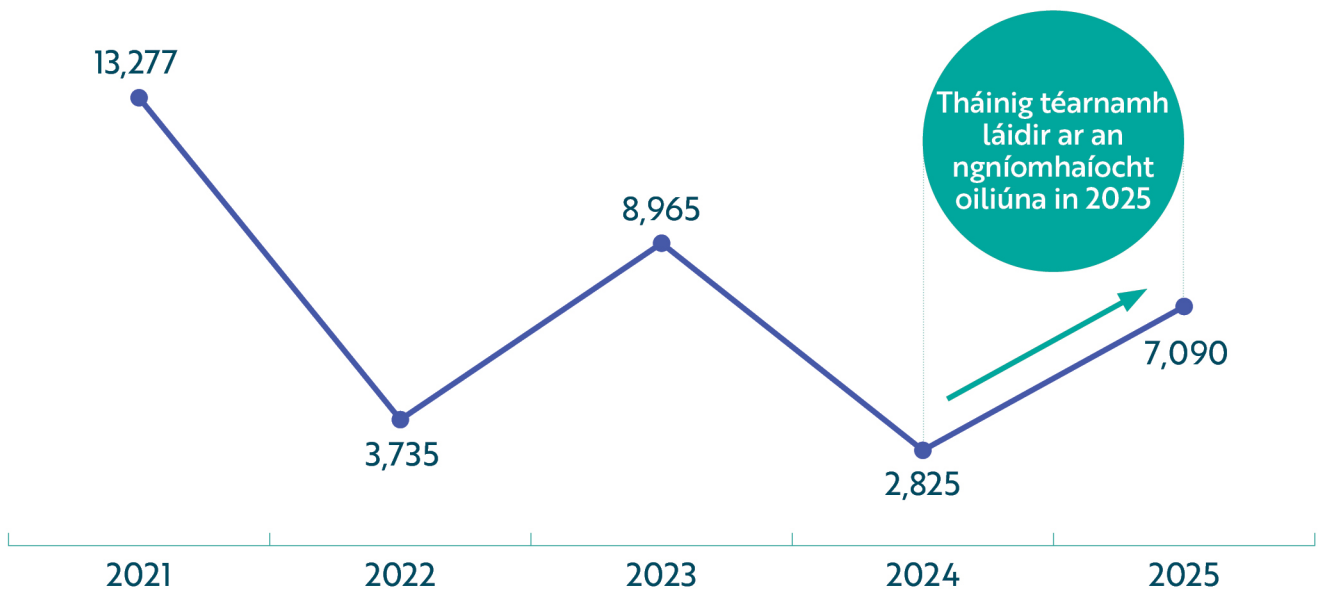
Tháinig borradh láidir faoi oiliúint maidir le gníomhú ar son na haeráide in 2025, tar éis don phlean oiliúna earnála nua a bheith faofa, eolas agus cumas a fhorbairt i measc bhaill foirne na n-údarás áitiúil agus comhaltaí tofa

7,090

áit oiliúna um ghníomhú ar son na haeráide a cuireadh ar fáil in 2025 (suas ó 2,825 in 2024), tar éis an Plean agus an Buiséad Oiliúna nua um Ghníomhú ar son na hAeráide a thabhairt isteach

151%

an méadú ar áiteanna oiliúna i gcomparáid le 2024

Príomhthoradh

Tá sé fós ina thosaíocht eolas agus scileanna maidir le gníomhú ar son na haeráide a fhorbairt, agus tháinig méadú suntasach ar ghníomhaíocht oiliúna ar fud earnáil an rialtais áitiúil in 2025

2025

Ghlac níos mó gnólachtaí ná riamh gníomh praiticiúil ar son na haeráide tríd an gclár Glas don Ghnó trí Oifigí Fiontair Áitiúla na n-údarás áitiúil (LEOnna)

1,094

fiontar beag agus meánmhéide (FBManna) a ghlac páirt in Glas don Ghnó in 2025 (an figiúr bliantúil is airde a taifeadadh go dtí seo)

3,370

FBM ar tacaíodh leo ó cuireadh tús leis an gclár in 2021

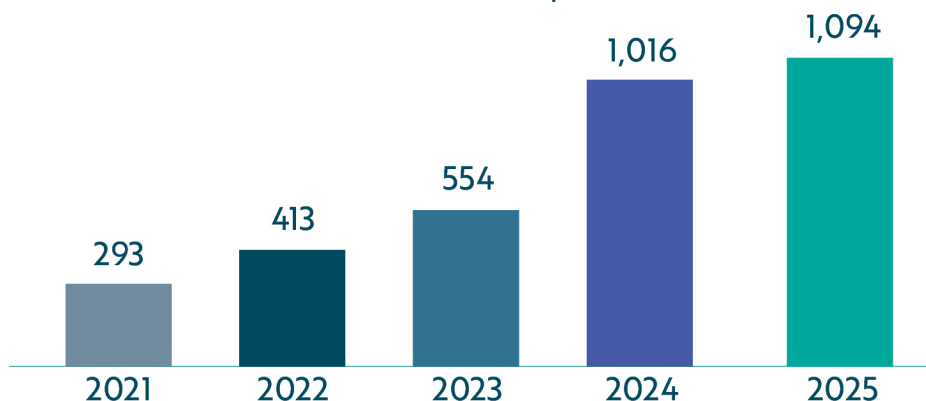

+78

gnólacht a bhí páirteach in 2025 i gcomparáid le 2024

Líon na FBManna rannpháirteacha

Príomhthoradh

Leagann an rannpháirtíocht is fearr riamh in 2025 béim ar an ról méadaitheach atá ag gnólachtaí i ngníomhú ar son na haeráide agus san inbhuanaitheacht

2025

Lean pobail ar fud na hÉireann le smaointe maidir le gníomhú ar son na haeráide a iompú ina dtionscadail áitiúla tríd an gClár Pobail um Ghníomhú ar son na hAeráide in 2025

706

tionscadal aeráide pobail maoinithe faoi dheireadh na bliana 2025

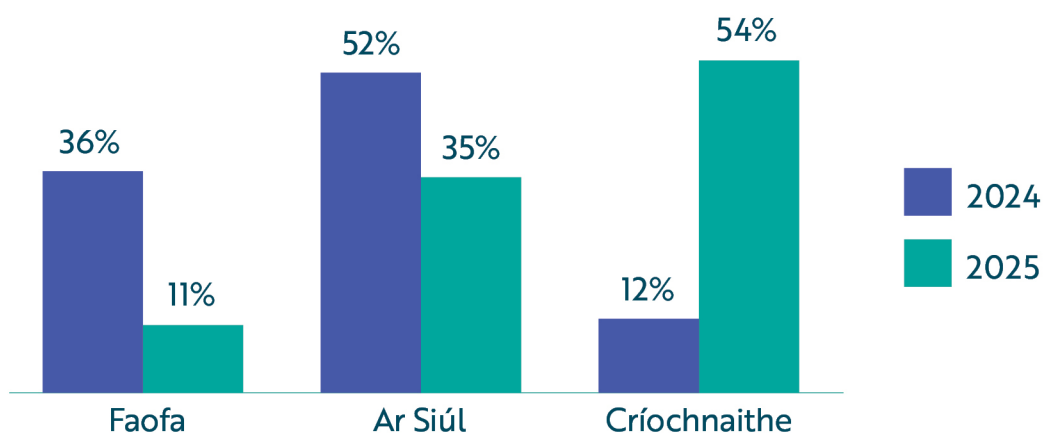

54%

de na tionscadail curtha i gcrích, suas ó 12% in 2024

Tháinig laghdú suntasach ar líon na dtionscadal nár cuireadh i gcrích go fóill le linn 2025

Príomhthoradh

Ghluais tionscadail aeráide pobail go suntasach tríd an bpíblíne seachadta in 2025, agus bhí níos mó ná a leath críochnaithe faoi dheireadh na bliana

Achoimre Fhoriomlán

Téama	Táscaire	Achoimre ar Thorthaí 2025
Príomhshruthú	1. Baill Foirne um Ghníomhú ar son na hAeráide	Líon na mball foirne coinnithe ag na húdaráis áitiúla
	2. Foirne um Ghníomhú ar son na hAeráide	Líon na ndaoine a coinníodh den chuid is mó le titim bheag ar an mballraíocht agus ar an ngníomhaíocht, in éineacht le rannpháirtíocht níos láidre na bhfoghruaí
Oiriúnú agus Maolú	3. Taisteal Gníomhach	Fás ar líon na dtionscadal agus ar ghníomhaíocht phíblíne
	4. Iarfheistiú Tithíochta Sóisialta	Dul chun cinn leanúnach de réir a chéile, le méaduithe carnacha ar iarfheistiú agus ar choigilteas fuinnimh
	5. Laghduithe ar Ghás Ceaptha Teasa	Feabhsú leanúnach soiléir, agus laghduithe astaíochtaí ag neartú de réir na bonnlíne (tuairiscítear na sonraí is déanaí le moill bliana, is é sin, tagraíonn siad do 2024)
	6. Gníomhartha CAP na nÚdarás Áitiúil	Móiminteam cur chun feidhme dearfach, le níos mó gníomhartha curtha i gcrích agus níos lú gníomhartha fágtha gan tosú
	7. Freagairtí ar Dhrochaimsir	Aistriú ó fhreagairt go hullmhacht, le níos mó gníomhartha curtha i gcrích agus níos lú gníomhartha fágtha gan tosú
Athrú Iompraíochta Inmheánach agus Acmhainn a Fhorbairt	8. Oiliúint Foirne agus Ball Tofa	Rannpháirtíocht ard, le méadú suntasach tar éis sos sealadach agus plean oiliúna faofa in 2024
	9. Tionscnamh Glas don Ghnó	Feabhas leanúnach, le méadú ar ghnólachtaí a dtacaítear leo
	10. Clár CA an Chomhphobail	Gluaiseacht shoiléir chun tosaigh, le líon níos airde de thionscadail curtha i gcrích agus níos lú tionscadal fágtha sa phíblíne

Cuirtear i láthair sa tuarascáil seo achoimre ghrafach ar Phríomhtháscairí Feidhmíochta um Ghníomhú ar son na hAeráide 2025. Is féidir teacht ar an tuarascáil iomlán, lena n-áirítear sonraí ar leibhéal an údaráis áitiúil, ar localgov.ie

